

B-2008000106050012

Third Year B. Com. (Sem. VI) Examination

April - 2022

Advance Accounting & Auditing - VIII

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

સૂચના :

(1)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :

Name of the Subject :

Subject Code No. : Section No. (1, 2,.....):

Seat No. :

Student's Signature

- (2) પ્રશ્ન. 1 અને પ્રશ્ન. 6 ફરજિયાત છે.
(3) પ્રશ્ન. 2 થી 5 પછી કોઈ પણ બે ગણો.
(4) જરૂરી ગણતરી તમારા જવાબના ભાગ તરીકે દર્શાવો.

1 માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો : (ગમે તે પાંચ)

10

(1) તેજાનંદ લિ. તમને નીચેની માહિતી આપે છે :

વિગત	એપ્રિલ	મે	જૂન	જુલાઈ
અંદાજિત ખરીદી (રૂ.)	90,000	1,57,500	2,92,500	2,25,000
લેણદારોની શરૂની બાકી (રૂ.)	22,500	45,000	90,000	67,500

ઓગસ્ટ માસમાં શરૂનો સ્ટોક નથી.

ઉપરની માહિતી પરથી એપ્રિલ થી જુલાઈ માસમાં લેણદારને ચૂકવેલ રકમની ગણતરી કરો.

(2) વિવેકાનંદ લિ. તમને નીચેની માહિતી આપે છે :

વિગત	ઓગસ્ટ	સપ્ટેમ્બર	ઓક્ટોબર
સ્ટોક ચલન દર	7	8	6
શરૂનો સ્ટોક (રૂ.)	30,786	40,786	50,786

કાચા નફાનો દર 1/3 છે. ઉધાર અને રોકડ વેચાણનું પ્રમાણ 2 : 1 છે.

ઉધાર વેચાણના 50% પછીના માસમાં અને બાકીના વેચાણ પછીના બીજા માસમાં વસુલ થાય છે.

ઓક્ટોબર માસની ઉધરાણીની રકમ શોધો.

- (3) મહાવીર લિ. તમને નીચેની માહિતી આપે છે :
- સલામતી ગાળો 37.5%
- ફાળા ગુણોત્તર 40%
- મુદતી પડતર..... રૂ. 12,50,000
- શોધી કાઢો :
- (1) વર્તમાન વેચાણ (2) વર્તમાન નફો
- (4) કબીર લિ.નું 60% શક્તિએ સમતૂટ બિંદુએ વેચાણ રૂ. 31,25,000, કુલ ફાળો રૂ. 12,50,000. જો બીજી 40% શક્તિએ ઉત્પાદન કરવામાં આવે તો નફો શોધો.
- (5) ભંડારી લિ. હાલમાં 80% ઉત્પાદન સપાટીએ ઉત્પાદન કરે છે. અર્ધચાલિત ખર્ચાઓ (જેમાં દર 450 એકમોદીઠ રૂ. 1800 લેખે સીમાંત ખર્ચા સમાયેલા છે) રૂ. 2,97,000. તમારે 96% ઉત્પાદન સપાટીએ (43,200 એકમો) અર્ધચાલિત ખર્ચાઓ શોધવાના છે.
- (6) ગૌતમ લિ.ના રેકોર્ડમાંથી નીચેની માહિતી મળી છે :
- (1) પ્રત્યક્ષ માલસામાનનો ખર્ચ એકમદીઠ રૂ. 15
- (2) પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચ કલાકદીઠ રૂ. 5.625 લેખે, એક એકમના ઉત્પાદન માટે જરૂરી કલાકો 3.6 છે.
- (3) 112% ની ઉત્પાદન શક્તિએ કેટલીક માહિતી નીચે મુજબ છે :
- કુલ પ્રત્યક્ષ મજૂરી રૂ. 63,78,750
- ઉપરની માહિતી પરથી 96% અને 110% એ ઉત્પાદન એકમો શોધો.
- (7) મૂડીની વ્યક્ત અને ગર્ભિત પડતર ટૂંકમાં સમજાવો.
- (8) પરિવર્તનશીલ બજેટ તૈયાર કરવાની પદ્ધતિઓ જણાવો.
- (9) જવાબદારી કેન્દ્રોના પ્રકારો જણાવો.
- (10) રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરવાની પદ્ધતિઓ જણાવો.

2 વિજય કંપની લિ. નીચેની વિગતો ઉપરથી જુલાઈ થી સપ્ટેમ્બર, 2022 સુધીના 14 સમયનું રોકડ-અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

તા. 1લી જુલાઈના રોજ રોકડ અને બેંક સિલક રૂ. 5,00,000.

અંદાજીત કાચો નફો :

એપ્રિલ ..... રૂ. 2,50,000

મે ..... રૂ. 2,00,000

જૂન ..... રૂ. 2,50,000

જુલાઈ ..... રૂ. 2,75,000

ઓગસ્ટ ..... રૂ. 3,00,000

સપ્ટેમ્બર ..... રૂ. 2,00,000

દરેક માસની વેચાણ પડતરમાં માલસામાન, મજૂરી, ચલિત પરોક્ષ ખર્ચાનું પ્રમાણ 2:1:1 છે.

સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 3, 75,000 જેમાં રૂ. 1,25,000 યંત્ર પર ઘસારાનો સમાવેશ થાય છે. કુલ વેચાણ 20% રોકડ છે. ઉધાર વેચાણના 50% વેચાણ પછી પહેલે મહીને, 40% વેચાણ પછી બીજા મહીને અને બાકીના વેચાણ પછી ત્રીજા મહીને મળે છે. માલસામાન બે વેપારીઓ પાસેથી અનુક્રમે રામ ટ્રેડર્સ અને શ્યામ ટ્રેડર્સ પાસેથી સરખે હિસ્સે ખરીદવામાં આવે છે. રામ ટ્રેડર્સની ખરીદી બે માસ અગાઉ અને શ્યામ ટ્રેડર્સની ખરીદી એક માસ અગાઉ કરવામાં આવે છે. બધી ખરીદીના નાણાં ખરીદી પછીના મહીને ચૂકવવામાં આવે છે. માલસામાન અને મજૂરી સંપૂર્ણપણે ચલિત છે. કંપની ચલિત ખર્ચ પર એક સરખા ધોરણે કાચો નફો જાળવી રાખે છે. કાચા નફાનો દર પડતર પર 25% છે.

મજૂરી અને ચલિત ખર્ચ એક માસ બાદ ચૂકવવામાં આવે છે. દરેક માસને અંતે હાથ પર સિલક રૂ. 2,50,000 રાખવાની છે અને વધારાની રકમ સરકારી જામીનગીરીમાં રોકવામાં આવશે.

3 કિબ્ના કંપની લિ. પરિવર્તનશીલ બજેટરી અંકુશની પદ્ધતિ અપનાવે છે. 70%, 80% અને 90% ની પ્રવૃત્તિ એ પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર દર્શાવવું જરૂરી છે. નીચેની માહિતી ઉપલબ્ધ છે :

- (1) વેચાણ : 3,500 એકમો (70% પ્રવૃત્તિએ) એકમદીઠ રૂ. 1,000 લેખે. જો ઉત્પાદન 80% થી 90% સુધી વેચે તો મૂળ કિંમતમાં અનુક્રમે 2.5% અને 5%નો વધારો થશે.
- (2) ચલિત ખર્ચ : એકમદીઠ રૂ. 200, જે પૈકી કાચામાલની પડતર 60%, મજૂરીની પડતર 30%, અન્ય ચલિત પડતર 10% છે. જો ઉત્પાદન 75% થી વધે તો જરૂરી કાચામાલની ખરીદીમાં અને મજૂરીખર્ચમાં 5% વધારો થશે, જ્યારે 85% થી વધે, તો કાચામાલની ખરીદી તથા મજૂરી ખર્ચમાં 10% વધારો થશે.
- (3) ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ : સેલ્સમેનનું કમિશન વેચાણ કિંમતના 5% છે.
- (4) અર્ધચલિત ખર્ચ :

વિગત	40% (રૂ.)	60% (રૂ.)
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	5,60,000	6,40,000
વેચાણ વિતરણ ખર્ચ	4,16,000	4,64,000

(5) સ્થિર ખર્ચ :

વિગત	40% (રૂ.)	60% (રૂ.)
ઓફિસ ખર્ચ	4,80,000	4,80,000
ઘસારો	60,000	60,000

સ્થિર ખર્ચો 65% થી 75% ક્ષમતા વચ્ચે સ્થિર રહે છે. પરંતુ 75% થી 85% ક્ષમતા વચ્ચે ઉપરની રકમમાં 5% વધે છે. જ્યારે 85% થી 100% વચ્ચે ઉપરની રકમના 10% વધે છે.

4 (અ) શ્રી મહાવીર લિ.ની નીચે આપેલ વિગતો પરથી એપ્રિલ થી જુલાઈ સુધીનું 7
વેચાણ શોધો :

(1) એપ્રિલ, 2022 ના માસમાં દેવાદારો પાસેથી મળેલ ઉધરાણીની
વિગત :

જાન્યુઆરી, 2022ના મહિનાના ઉધાર વેચાણ પૈકી રૂ. 75,000

ફેબ્રુઆરી, 2022ના મહિનાના ઉધાર વેચાણ પૈકી રૂ. 4,00,000

માર્ચ, 2022ના મહિનાના ઉધાર વેચાણ પૈકી રૂ. 6,25,000

કુલ ઉધરાણી **રૂ. 11,00,000**

(2) મે 2022, જૂન 2022 અને જુલાઈ 2022ના માસમાં મળેલ કુલ
અંદાજિત ઉધરાણી અનુક્રમે રૂ. 13,50,000, રૂ. 16,00,000 અને
રૂ. 18,50,000 છે.

(3) ઉધાર વેચાણના 50% વેચાણ પછીના મહિનામાં, 40% ત્યાર પછીના
બીજા મહિને અને બાકીના ત્રીજા મહિને મળે છે.

(4) રોકડ વેચાણ ઉધાર વેચાણના 20% છે.

(બ) રંગ લિ. તમને નીચેની માહિતી આપે છે :

7

મુદતી પડતર..... રૂ. 2,80,000

સીમાંત પડતર ..... રૂ. 2,29,091

ગણતરી કરો :

(1) સમતૂટ બિંદુએ વેચાણ

(2) રૂ. 8,00,000ના વેચાણે થનારો નફો.

(3) રૂ. 1,00,000 ખોટ હોય ત્યારે વેચાણ.

(4) રૂ. 2,00,000ના નફાએ સલામતી ગાળો.

5 શ્રી દત્ત લિમિટેડની માહિતી નીચે મુજબ છે :

14

વેચાણ 5,000 એકમો, એકમદીઠ રૂ. 48 લેખે, નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર $33\frac{1}{3}\%$,

સલામતી ગાળો 45%.

ગણતરી કરો :

(1) સ્થિર ખર્ચ

(2) નફો

(3) હાલના નફા કરતા રૂપિયા 45,000 વધુ નફો મેળવવા જરૂરી સલામતી
ગાળાની રકમ (રૂપિયામાં).

(4) ચલિત ખર્ચમાં 25% ઘટાડો થાય તો નવું સમતૂટ બિંદુ (રૂપિયામાં).

(5) વેચાણ એકમોમાં 20% વધારો થાય તો નફો (રૂ.માં).

(6) સ્થિર ખર્ચમાં 10% વધારો થાય તો સમતૂટ બિંદુ મેળવવા કેટલા એકમો
વધારે વેચવા પડે ?

- (7) સ્થિર ખર્ચમાં 15% વધારો થાય, ચલિત ખર્ચમાં એકમદીઠ રૂપિયા 2 ઘટાડો થાય અને વેચાણ ક્રિમતમાં એકમદીઠ રૂપિયા 2 વધારો થાય તો 100% વધુ નફો મેળવવા જરૂરી વેચાણ એકમો.

- 6 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ત્રણ) 12
- (1) જવાબદારી હિસાબી પદ્ધતિના ફાયદા અને મર્યાદાઓ
  - (2) બજેટરી અંકુશના હેતુઓ
  - (3) મૂડી પડતરનો અર્થ અને તેનું મહત્ત્વ
  - (4) સમતૂટ વિશ્લેષણના અનુમાનો અને તેની મર્યાદાઓ
  - (5) મૂડી પડતરના વિવિધ ખ્યાલો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1.
  - (2) Question 1 and 6 are compulsory.
  - (3) Calculate any two out of Q. 2 to Q. 5.
  - (4) Show the necessary calculations as a part of your answer.

- 1 Do as directed : (any five) 10

- (1) Following information of Tejanand Ltd. is given to you.

Particulars	April	May	June	July
Estimated Purchases (Rs.)	90,000	1,57,500	2,92,500	2,25,000
Opening Balance of Creditors (Rs.)	22,500	45,000	90,000	67,500

There is no opening stock of in the month of August. From the above information calculate the amount paid to the Creditors in the month of April to July.

- (2) Following information of Vivekanand Ltd. is given to you.

Particulars	August	September	October
Stock velocity	7	8	6
Opening Stock (Rs.)	30,786	40,786	50,786

Gross Profit ratio is 1/3. The proportion of credit and cash sales is 2:1, 50% credit sales are realised in the month following sales and the remaining in the second month of sales.

Find out amount of collection of the month of October.

- (3) Following information of Mahavir Ltd. is given to you.

Margin of safety 37.5%

Contribution Ratio 40%

Periodical cost ..... Rs. 12,50,000

Find Out :

- (1) Present sales   (2) Present Profit.

- (4) At 60% capacity Break-even point of Kabir Ltd. is Rs. 31,25,000, total contribution Rs. 12,50,000. Find out Profit, If additional 40% capacity apply for Production.
- (5) Bhandari Ltd. produces at 80% capacity presently. Semi variable expenses (which include Marginal cost of Rs. 1800 per 450 units) Rs. 2,97,000. You are to find out semi variable expenses at 96% Production capacity (43,200 units).
- (6) Following information are obtained from the books of Gautam Ltd.
  - (1) Direct Material cost Rs. 15
  - (2) Direct labour cost Rs. 5.625 per hour and requires 3.6 hours to produce one unit of Product.
  - (3) Some information of 112% production capacity is as follows :
Total Direct wages Rs. 63,78,750
 From the above information, find out Production units at 96% and 110% Production capacity.
- (7) Explain in brief explicit and implicit cost of capital.
- (8) State the methods of constructing of flexible budget.
- (9) State the types of Responsibility Centers.
- (10) State the methods of constructing of Cash Budget.

2 Prepare a cash budget of Vijay Co. Ltd. for the period **14**
from July to September, 2022.

Cash and Bank balance on 1st July, Rs. 5,00,000.

Gross profit budgeted:

April.....	Rs. 2,50,000
May	Rs. 2,00,000
June	Rs. 2,50,000
July	Rs. 2,75,000
August	Rs. 3,00,000
September	Rs. 2,00,000

The proportion of material, wages and variable overheads in cost of sales of each month is 2:1:1.

Fixed overheads are Rs. 3, 75,000 which include Rs. 1,25,000 depreciation on machinery.

20% of sales are cash sales. 50% of credit sales are collected in first month after sales, 40% in the second month after sales and remaining third month after sales.

Materials are purchased equally from two merchants Ram Traders and Shyam Traders respectively. The purchases of Ram Traders and Shyam Traders are made two months advance and one month advance respectively. The amount all the purchases is paid in the month after the month of purchases. Materials and Wages are strictly variable. A uniform gross profit on variable cost is maintained by the company. Wages and variable overheads are paid after one month. Gross profit is 25% on Cost. At the end of each month cash on hand Rs. 2,50,000 is to be kept and the additional amount be invested in the Government securities.

- 3 Krishna Co. Ltd. operates a system of flexible budgetary control. A flexible budget is required to show levels of activity at 70%, 80% and 90%. The following data are available. 14

- (1) Sales: 3,500 units (70% level of activity) at Rs. 1,000 each. If output is increased to 80% and 90% capacity, selling prices are to be increased by 2.5% and 5% of the original selling price respectively.
- (2) Variable cost: Rs. 200 per unit, out of these are 60% is the cost of raw material, 30% is the cost of wages and 10% is the cost of other variable.
In case output reaches 75% level of activity or above, the effective purchase of raw material and wages will be increased by 5%, while 85% level of activity or above the effective purchase of raw material and wages will be increased by 10%.
- (3) Variable overheads : Salesman's commission is 5% of sales.
- (4) Semi-Variable overheads :

Particulars	40% (Rs.)	60% (Rs.)
Factory overheads	5,60,000	6,40,000
Sales-distribution overheads	4,16,000	4,64,000

- (5) Fixed expenses :

Particulars	40% (Rs.)	60% (Rs.)
Office expenses	4,80,000	4,80,000
Depreciation	60,000	60,000

Fixed expenses remain stable between 65% to 75% capacity. But it increased by 5% of above amount between 75% to 85% capacity, while between 85% to 100% capacity it increases by 10% of above amount.

- 4 (a) From the following particulars of Shri Mahavir Ltd., find out Sales from April to July. 7

- (1) Details of collection receiving from debtors in the month of April, 2022.

Out of credit sales of month of January, 2022	Rs. 75,000
Out of credit sales of month of February, 2022	Rs. 4,00,000
Out of credit sales of month of March, 2022	Rs. 6,25,000
Total collection	Rs. 11,00,000

- (2) Estimated total collection received from debtors month of May, 2022, June, 2022 and July 2022 are Rs. 13,50,000, Rs. 16,00,000 and Rs. 18,50,000 respectively.
- (3) 50% of the credit sales are collected in the month after sales, 40% in the second month and remaining in the third month.
- (4) Cash sales is 20% of credit sales.
- (b) Following information of Rang Ltd. is given to you. 7
 Periodical cost ..... Rs. 2,80,000
 Marginal cost ..... Rs. 2,29,091
 Calculate :
- (1) Break Even Point
 (2) Profit at the sales of Rs. 8,00,000
 (3) Sales at the loss of Rs. 1,00,000
 (4) Margin of safety at the profit of Rs. 2,00,000.
- 5** Information regarding Shri Datt Ltd. is as under : 14
 Sales @ Rs. 48 per unit 5,000 units, Profit Volume Ratio
 $33\frac{1}{3}\%$, Margin of safety 45%.
 Find out :
- (1) Fixed expenditure
 (2) Profit amount
 (3) If the excess profit of Rs. 45,000 is desired margin of safety in rupees.
 (4) If there is a decrease of 25% in variable cost, then new Break Even Point in rupees.
 (5) If there is an increase of 20 % in sales units, profit in rupees.
 (6) If there is an increase of 10% in fixed cost, by how many units would be Break Even Point be increase.
 (7) If there is an increase of 15% in fixed cost, decrease of Rs. 2 in variable cost per unit, increase of Rs. 2 in selling price per unit, how many units would be sold to earn 100% more profit.
- 6** Write short notes : (any **three**) 12
- (1) Merits and limitations of Responsibility Accounting.
 (2) Objectives of Budgetary Control
 (3) Meaning and importance of cost of capital
 (4) Assumptions of break-even point and its limitations.
 (5) Various Concept of cost of capital.